

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Carson ve diğerleri/Birleşik Krallık – 42184/05

Karar 16.3.2010 [BD]

Madde 14

Ayrımcılık

Birleşik Krallık ile mütakabiliyet anlaşması yapmamış olan ülkelerde oturan emeklilere emekli maaşı zammı hakkı tanınmaması: *İhlal yok*

Olaylar – Bu dava Britanya devleti tarafından verilen emekli maaşının artışı hakkıyla ilgili olan ve bu haktan sadece Birleşik Krallık veya bu devletle bir mütakabiliyet anlaşması yapmış olan bir ülkede oturan emeklilerin yararlanmalarını öngören kuralların ayrımcı nitelikte oldukları iddiası ile ilgilidir. Emekli maaş zammı hakkının uygulanmadığı ülkelerde oturan emeklilerin Britanya devletinden aldıkları maaş, Birleşik Krallık'ı terk ettikleri tarihteki miktarla sınırlı kalmıştır. On üç başvuru meslek yaşantılarının çoğunluğunu Birleşik Krallık'ta geçirmiş, bu ülkede ulusal sigorta sandığına tam prim ödemişlerdir. Emekliye ayrıldıktan sonra başvuru Birleşik Krallık'la mütakabiliyet anlaşması yapmamış olan Güney Afrika, Avustralya ve Kanada'ya yerleşmiş ve bundan dolayı da emekli maaşları Birleşik Krallık'ı terk ettikleri gündeki miktarla sınırlı kalmıştır. Emekli maaşlarının zam görmemesinin haksız bir farklı muamele olduğunu düşünen başvuru Birleşik Krallık'ta veya ikili bir mütakabiliyet anlaşması sayesinde maaş zammının uygulandığı bir ülkede oturan bir emeklinin durumuyla benzer veya karşılaştırılabilir olmadığı gerekçesine dayandırmıştır.

4 Kasım 2008 tarihli bir karar (bakınız Bilgi notu n° 113), AİHM'nin bir Daire'si, bire karşı altı oyla, 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesiyle bağlantılı olarak AİHS'nin 14. maddesinin ihlal edilmediği sonucuna varmıştır.

Hukuk – 1 no'lu protokol'ün 1. maddesiyle bağlantılı olarak AİHS'nin 14. maddesi

a) *Uygulama alanı* – Büyük Daire'de Daire gibi başvuru Birleşik Krallık'ın AİHS'nin bu iki maddesinin uygulama alanına girdiği kanaatindedir. İlk olarak, bu olayda olduğu gibi, bir devlet bir sosyal yardımın otomatik olarak ödenmesini öngören bir mevzuat yürürlüğe koyduğu zaman, gerekli şartları yerine getirenler için bu mevzuatın 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin uygulama alanına giren mülkiyetle ilgili bir yarar ortaya çıkardığı kabul edilmelidir. İkinci olarak, sadece kişisel özelliğe ("durum") dayalı farklı uygulamaların 14.

madde anlamında ayrımcı nitelikte olabilecekleri kabul edilse de, bu maddedeki özellikler listesi örnek niteliği taşımakta olup sınırlı değildir. “Herhangi başka bir durum” ibaresi Strazburg içtihatlarında geniş bir şekilde yorumlanır. Dolayısıyla bir şahsın oturduğu yer 14. madde için kişisel durum içinde değerlendirilebilir.

b) *Benzer durum* – İlgililerin Birleşik Krallık’ta çalışmaları ve Britanya ulusal sigortasına zorunlu prim ödemelerinin onları maaş zammı alan emeklilerle benzer bir duruma koyduğu yönündeki ana tezleri yanlıştır. Özel sigorta şirketlerinin talep ettikleri, özel bir fona aktarılan ve sigortalının geri alacağı ödeme miktarını doğrudan belirleyen, primlerden farklı olarak ulusal sigorta primleri sadece emekli maaşlarının ödenmesine harcanmamaktadır. Bir sosyal yardımlar yelpazesini finanse etmeye yarayan bir bütçenin birçok kaynağından bir tanesini oluşturmaktadır. Ulusal sigorta sandığı, ihtiyaç duyulduğunda, emekliler dâhil Birleşik Krallık’ta oturanların tabi oldukları olağan vergilerle beslenen ek bir fondan da yararlanabilir. Sosyal güvenlik yardımlarının finanse edilme yollarının çeşitliliği ve bunlarla vergi mevzuatının birbirlerine bağlı oldukları dikkate alındığında, ulusal sigortaya bağlılık emekli maaşı zammından yararlanan emeklilerle ile başvuruçular gibi bu avantajdan yararlanmayan emeklileri aynı kefeye sokmak için yeterli bir gerekçe olarak kabul edilemez.

Ayrıca, Birleşik Krallık’ta oturan emeklilerle kurulan benzerliğe gelince, sosyal güvenlik rejiminin temel olarak ulusal bir nitelik taşıdığını ve öncelikle bu ülkede oturan emeklilerin ihtiyaçlarına cevap vermeyi amaçladığını hatırlatmak gerekir. Bu koşullarda ve özellikle emekli maaşının bir ülkeden diğerine değişen göreceli değeri üzerinde etkide bulunabilecek – enflasyon derecesi, hayat pahalılığı, faiz oranı, ekonomik kalkınma oranı, döviz kuru ve sosyal ve vergisel tedbirler konularında – çeşitli sosyo-ekonomik farklılıklar dikkate alındığında, Birleşik Krallık’ta oturan emeklilerle yurt dışında oturan emeklilerin durumu arasında gerçek bir benzerlik kurmak zordur. Ulusal yargı organları, Britanya’da oturanların aksine yurt dışında oturan emekliler Birleşik Krallık’ın ekonomisinin işlemesine, muhtemel maaş artışlarını telafi edici vergiler vermeyerek, katkı sunmamalarına rağmen, maaş artışının yaşamayı tercih ettikleri yere bakılmaksızın bütün emeklilere uygulanmasının kaçınılmaz olarak tesadüfi etkilere sahip olacağına dikkat çekmişlerdir.

AIHM ilgililerin durumlarının Birleşik Krallık’la maaş zammını öngören ikili anlaşmalar yapmış olan ülkelere yerleşen emeklilerinkiyle de karşılaştırılamayacağı kanaatindedir. Bu iki emekli kategorisine uygulanan muamelenin farklılığı bu anlaşmaların varlığından kaynaklanmaktadır. Britanya makamları bu anlaşmaları Birleşik Krallık’ın çıkarlarına uygun gördükleri için yapmışlardır. İki ülkenin sosyal güvenlik konusunda bir mütekabiliyet anlaşması yapması her bir ülkenin kendi çıkarları ve ilgili mülteci sayısı, diğer ülkenin sosyal güvenlik rejimi tarafından öngörülen yardım miktarı ve hangi noktaya kadar mütekabiliyetin mümkün olduğu ile böyle bir anlaşmadan beklenen avantajların ne ölçüde bu anlaşmanın pazarlığı ve uygulanmasının her bir taraf için yol açabileceği fazladan masrafa üstün geldiği gibi faktörler konusunda yaptığı değerlendirmeye bağlıdır. Bir mütekabiliyet anlaşmasına bağlı olarak yapılan parasal transferin çapı imzacı iki devletin her birinin yaptığı yardımın seviyesi ve iki ülke toprakları arasındaki göç akımının yoğunluğuna göre değişir. Bu koşullarda durumun bir ülkeden diğerine bir anlaşmanın varlığı veya yokluğuna ve gerektiğinde anlaşmanın içeriğine göre değişmesi kaçınılmazdır. Sosyal güvenlik konusunda ikili bir anlaşma yapılmasının imzacı devletleri üçüncü ülkelerde oturan herkesi bu anlaşmadan doğan avantajlardan yararlandırmaya mecbur etme etkisine sahip olması olağandışı olur. Bu durumda devletlerin mütekabiliyet anlaşmaları yapma konusundaki hak ve çıkarlarının bir anlamı kalmaz.

Kısacası, başvuruçular Britanya’da veya anlaşmalara taraf diğer ülkelerde oturan emeklilerle benzer bir durumda değiller.

Sonuç: İhlal yok (Altıya karşı on bir oyla).

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce’dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi’nin insan haklarına destek Fonu’nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme’yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC’un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu’na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l’Europe/Cour européenne des droits de l’homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l’homme sont le français et l’anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l’homme du Conseil de l’Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l’homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l’a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l’affaire soit cité en entier et s’accompagne de l’indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l’homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l’adresse suivante: publishing@echr.coe.int.